

Sygn. akt VIII U 1886/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2015 r. w Gliwicach

sprawy J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 sierpnia 2014 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję częściowo w ten sposób, że zalicza ubezpieczonemu jako okres składkowy okres zatrudnienia od 1 września 1967 r. do 31 sierpnia 1968 r. – przy ustaleniu wysokości emerytury.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1886/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.), przyznał J. C. od dnia 1 kwietnia 2014r. prawo do emerytury.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez zaliczenie na wysokość emerytury okresu pobierania praktycznej nauki zawodu

w (...) Szkole Zawodowej (...)

w S. od 1 września 1967r. do 1 września 1968r. W toku procesu podkreślał, iż w okresie tym faktycznie świadczył pracę na rzecz wskazanego wyżej pracodawcy, za którą otrzymywał od niego wynagrodzenie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że w zaskarżonej decyzji odmówił ubezpieczonemu zaliczenia do okresów składkowych, na wysokość emerytury, okresu nauki zawodu w (...) Szkole Zawodowej (...) w S. od

1 września 1967r. do 31 sierpnia 1968r. z uwagi na niewystarczające wykazanie tego faktu,

tj. brak odpowiednich wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej, bądź umowy o praktyczną naukę zawodu. Nadto ZUS podkreślił, iż z przedłożonych dowodów nie wynika, że w tym okresie ubezpieczony podlegał ubezpieczeniom społecznym.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. C., ur. (...), od 24 listopada 1991r. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, natomiast od 1 kwietnia 2014r. jest uprawniony do emerytury.

Organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy, przy obliczeniu wysokości renty i emerytury, okres praktycznej nauki zawodu w (...) Szkole Zawodowej (...) w S. od 1 września 1968r. do 20 czerwca 1970r., w oparciu o świadectwo pracy z dnia 9 września 1991r. wystawione przez (...) Szkołę Zawodową Cementowni (...) w S., gdzie wskazano taki właśnie okres wykonywania przez niego pracy, za którą otrzymywał wynagrodzenie.

Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy, przy obliczeniu wysokości emerytury, okresu praktycznej nauki zawodu w (...) Szkole Zawodowej (...) w S. od 1 września 1967r. do 31 sierpnia 1968r., z uwagi na rozbieżności zapisów w świadectwach pracy oraz brak potwierdzenia tego faktu w legitymacji ubezpieczeniowej bądź w umowie o praktyczną naukę zawodu, jak również ze względu na brak potwierdzenia podlegania w tym okresie ubezpieczeniom społecznym.

Ubezpieczony przedłożył za ten okres wskazane wyżej świadectwo pracy z dnia 9 września 1991r. oraz kolejne świadectwo pracy z dnia 19 lutego 2001r. wystawione przez (...) S.A. w C. w którym wskazano, że odwołujący był zatrudniony w okresie od 1 września 1967r. do 20 czerwca 1970r., na pełnym etacie, w Cementowni (...) w S. w Przychodowej (...) Szkole Zawodowej, gdzie wykonywał pracę jako uczeń w zawodzie mechanika samochodowego i w tym okresie miał zawartą indywidualną umowę o praktyczną naukę zawodu.

W toku procesu Sąd ustalił, że ubezpieczony w 1967r. podjął naukę w (...) Szkole Zawodowej (...)

w S.. Była to przyzakładowa szkoła dla uczniów pracujących. Była to szkoła trzyletnia. W szkole tej pobierał naukę teoretyczną, a równocześnie był zobowiązany do pracy w tych Zakładach, gdzie praktycznie uczył się zawodu. Odwołujący miał w tym czasie zawartą umowę o praktyczną naukę zawodu. Tryb pobierania nauki wyglądał w ten sposób, że w pierwszej klasie były trzy dni szkoły i trzy dni praktyki, w drugiej i w trzeciej były dwa dni nauki i cztery dni praktyk. Dodatkowo w wakacje letnie ubezpieczony miał jeden miesiąc wolny, a w drugim miesiącu codziennie musiał przychodzić do pracy. Ubezpieczony wykonywał praktykę w godzinach otwarcia warsztatu samochodowego będącego częścią składową (...) Zakładów (...) i podlegał kierownikowi tego warsztatu, który wydawał mu polecenia odnośnie sposobu i miejsca wykonywania pracy, natomiast w klasie pierwszej praktyki odbywał w warsztacie ślusarskim. W warsztatach tych zawodu uczyli instruktorzy, którzy byli pracownikami tych warsztatów

a nie nauczycielami ze szkoły. Za wykonaną pracę otrzymywał comiesięczne wynagrodzenie, które było wypłacane przez (...) Zakłady (...). Od pierwszej klasy ubezpieczony otrzymał legitymację ubezpieczeniową. Po zakończeniu nauki w tej szkole odwołujący nie podjął dalszego zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w S., a zatrudnił się w (...) jako mechanik samochodowy. W momencie gdy otrzymał za ten okres świadectwo pracy z dnia 9 września 1991r., to nie sprawdzał jego treści, gdyż myślał, że zostało ono wystawione zgodnie z dokumentacją, za cały okres nauki zawodu. Dopiero gdy starał się o wyliczenie kapitału początkowego, to zauważył tą nieścisłość i wystąpił do następcy prawnego jego pracodawcy, w posiadaniu, którego znajdowały się jego akta osobowe, o wystawienie prawidłowego świadectwa pracy, efektem czego było wystawienie świadectwa pracy z dnia 19 lutego 2001r.

Sąd ustalił ponadto, że odwołujący nie posiada pierwotnej legitymacji ubezpieczeniowej, bowiem ją zagubił. Posiada natomiast legitymację ubezpieczeniową wystawioną dnia 22 października 1976r. przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w P..

Strony nie zgłaszały dalszych wniosków dowodowych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań odwołującego (nagranie z rozprawy z dnia 5 grudnia 2014r. minuty 7.03 i n.), przedłożonych przez ubezpieczonego świadectw szkolnych za pierwszą i drugą klasę (koperta k.6), legitymacji ubezpieczeniowej odwołującego (koperta k.12) oraz akt organu rentowego dołączonych do akt sprawy.

Sąd ocenił zgromadzony materiał dowodowy jako kompletny i wiarygodny, a przez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Po myśli art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227, ze zm.) za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową, za które to okresy została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Ponadto zgodnie z art. 6 ust.2 pkt 3 za okresy składkowe uważa się okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975r.

Natomiast, jak stanowi art. 190 i 191 Kodeksu pracy młodocianym w rozumieniu kodeksu jest osoba, która ukończyła 15 lat, a nie przekroczyła 18 lat. Zabronione jest zatrudnianie osoby, która nie ukończyła 15 lat. Młodociany nie posiadający kwalifikacji zawodowych może być zatrudniony tylko w celu przygotowania zawodowego.

W myśl § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 września 1974r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania, przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników zwanych w dalszym ciągu "młodocianymi", może odbywać się w zakładach pracy jako nauka zawodu, bądź przyuczenie do wykonywania określonej pracy.

Dalej zgodnie z § 1 pkt 1 powyższego rozporządzenia, zakład pracy jest obowiązany zawrzeć z młodocianym umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego, która powinna określać:

1. rodzaj przygotowania zawodowego (nauka zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy),
2. czas trwania przygotowania zawodowego,
3. sposób dokształcania teoretycznego młodocianego,
4. wysokość wynagrodzenia.

Podobnie przewidywała obowiązująca w spornym okresie, tj. przed wejściem w życie Kodeksu pracy, ustawa z dnia 2 lipca 1958r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1958r. Nr 45, poz. 226).

Zgodnie z art. 3 tej ustawy młodociani mogli być zatrudniani przez zakłady pracy tylko w celu: nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy, odbycia wstępnego stażu pracy. Zgodnie z art. 4 ust. 1 nauka zawodu trwała od 2 do 4 lat. Zgodnie z art. 9 ust. 1 zakład pracy przyjmując młodocianego na naukę zawodu, w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy był obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego. Zgodnie z art. 10 okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia. Według art. 12 ust. 1 młodociani zatrudnieni przez zakłady pracy obowiązani byli do doksztalcania się do czasu ukończenia 18 lat życia. Jeżeli młodociany nie zakończył nauki zawodu przewidzianej w art. 4 ust. 1 do ukończenia 18 lat życia, obowiązek doksztalcania się jego mógł być przedłużony nie więcej niż o 1 rok, o ile doksztalcanie dotyczyło obranego zawodu. Zgodnie z ust. 2 młodociani przyjęci do pracy, do przyuczenia do określonej pracy lub do odbycia wstępnego stażu pracy po przyuczeniu do określonej pracy byli obowiązani:

jeżeli ukończyli 8 klas szkoły podstawowej - do doksztalcania się zawodowego lub ogólnokształcącego.

Według art. 13 ust. 1 czas pracy młodocianych w wieku od lat 15 do 16 wynosił 6 godzin na dobę i 36 godzin tygodniowo.

Po myśli art. 13 ust. 2 młodocianych w wieku powyżej lat 16 obowiązywał normalny czas pracy stosowany w zakładzie pracy.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 do czasu pracy młodocianych (ust. 1 i 2) wlicza się czas doksztalcania określonego w art. 12 ust. 2 i 3 bez względu na to, czy nauka odbywa się w godzinach pracy czy poza godzinami pracy, jednakże w wymiarze nie większym niż 18 godzin tygodniowo. Zgodnie z art. 17 ust. 3 na wniosek młodocianego objętego doksztalcaniem zakład pracy powinien mu udzielić urlopu w okresie ferii szkolnych.

Z powyższych przepisów wynika, że przyjmowano do pracy młodocianych między innymi w celu nauki zawodu. Ubocznym obowiązkiem młodocianego pracownika było doksztalcanie się, a czas nauki w szkole był wliczany do czasu pracy. Odwołujący przedstawił świadectwo pracy, świadectwo ukończenia I klasy zasadniczej szkoły zawodowej dla pracujących. Pomimo, iż ubezpieczony nie przedstawił umowy o praktyczną naukę zawodu to innymi dokumentami oraz zeznaniami udowodnił, że w okresie od 1 września 1967 roku do 31 sierpnia 1968 roku pozostawał w zatrudnieniu na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu i okres ten należy zaliczyć jako okres składkowy.

Powyższe znajduje również potwierdzenie w orzecznictwie sądowym, m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 lutego 1993r. (sygn. akt III AUr 45/93, OSA 1993/7/27), zgodnie z którym okresem składkowym, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 października 1991r. o rewaloryzacji rent i emerytur, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) jest taki okres zatrudnienia młodocianego, w którym łączy on obowiązki wynikające z nauki zawodu ze statusem pracownika, a także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2000r. (sygn. akt II UKN 349/99, OSNP 2001/11/398), zgodnie z którym przy ustalaniu okresu składkowego na podstawie art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 października 1991r.

o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) należy badać spełnienie warunków określonych w przepisach o zatrudnieniu młodocianych, obowiązujących w okresie wskazanym przez zainteresowanego jako okres zatrudnienia.

Reasumując, okresy zatrudnienia młodocianych przed dniem 1 stycznia 1975r. (tj. dniem wejścia w życie kodeksu pracy, w którym uregulowano kwestie zatrudniania młodocianych) mogą być traktowane jako okresy składkowe tylko w razie spełnienia warunków określonych w przytoczonych aktach prawnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1999r., II UKN 593/98 (OSNAPiUS 2000, nr 12, poz. 485);

Wobec uwzględnienia odwołującemu na wysokość emerytury okresu nauki zawodu (...) Szkole Zawodowej (...) w S. od 1 września 1968r. do 20 czerwca 1970r., przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy okres również nauki odwołującego w tej szkole od 1 września 1967r. do

31 sierpnia 1968r., można uznać za okres składkowy, a tym samym okres który winien być wliczony do stażu emerytalnego ubezpieczonego.

Zdaniem Sądu zebrany materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że odwołujący również w okresie od 1 września 1967r. do 31 sierpnia 1968r. pobierał praktyczną naukę zawodu w (...) Szkole Zawodowej (...)

w S., gdzie trzy razy w tygodniu po 6 godzin dziennie wykonywał swoje obowiązki w warsztacie ślusarskim. Jego pracę w tym okresie nadzorował instruktor będący pracownikiem tego warsztatu. Za wykonaną pracę otrzymywał wynagrodzenie. Za prawdziwością wyjaśnień odwołującego w tym zakresie, przemawia treść świadectwa pracy

z dnia 19 lutego 2001r., wystawione przez następcę prawnego jego pracodawcy, w oparciu

o posiadaną przez ten zakład dokumentację osobową odwołującego. W szczególności

w świadectwie tym potwierdzono, że odwołujący był pracownikiem już od 1 września 1967r. i wykonywał pracę na podstawie indywidualnej umowy o praktyczną naukę zawodu.

Tak więc w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych mogą być przeprowadzane wszelkie dowody zmierzające do prawidłowego rozstrzygnięcia.

W konsekwencji poczynionych ustaleń Sąd uznał, że ubezpieczony J. C. również w spornym okresie, tj. od 1 września 1967r. do 31 sierpnia 1968r. był pracownikiem młodocianym zatrudnionym na podstawie umowy zawartej o praktyczną naukę zawodu

i zatrudnienie to jest okresem składkowym w rozumieniu art.6 ust.2 pkt 3 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS.

W ocenie Sądu powyższemu nie przeczy brak stosownej adnotacji w świadectwie pracy z dnia 9 września 1991r. oraz w legitymacji ubezpieczeniowej, gdzie nie potwierdzono podlegania ubezpieczeniu społecznemu w tym okresie, bowiem pracownik nie może ponosić negatywnych konsekwencji zaniedbań pracodawcy. Nadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem nie jest konieczne wykazanie przez pracownika, że za okres ten faktycznie były opłacone składki na ubezpieczenie społeczne – vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia

6 kwietnia 2007r. w sprawie II UK 185/06 (OSNP 2008/9-10/143): „Dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 ze zm.)

za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne”.

Należy również podkreślić, iż w myśl z ugruntowanego już stanowiskiem judykatury

i doktryny „sądy pracy i ubezpieczeń społecznych rozpoznając sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych dokonują kontroli zgodności decyzji administracyjnych wydanych w tych sprawach z prawem w trybie odrębnym określonym w kodeksie postępowania cywilnego,

w którym to trybie nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu administracyjnym toczącym się przed organami rentowymi” (vide – wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 kwietnia 1996r., sygn. akt III AUr 235/96, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997r., nr 1, poz. 2). Z kolei w wyroku z dnia 25 lipca 1997r. sygn. akt II UKN 186/97 Sąd Najwyższy stwierdził, że:

„W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1984r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.)”(OSNP z 1998r, Nr11, poz. 342).

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

SSO Patrycja Bogacińska – Piątek